

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tractatus De Institutione Sacerdotum, qui sub Episcopis
animarum curam gerunt, quo ad mores eorum & reliquam
vitam**

Soto, Pedro de

Louanij, 1562

Tractatus Brevis Domini Bonaventurae: de modo se praeparandi ad
celebrandum missam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30247

TRACTA

TVS BREVIS DOMINI

Bona ventura: de modo se preparandi ad celebrandum missam.

D honorē glorioſæ ac indiuiduę trinitatis: & excellentiſſimi ſacramenti: ſcilicet corporis & ſanguinis precioſi Ieſu Chriſti deſcribã tibi formam per quam poteris leuiter manuſcui ad cõtemplationem tanti myſterij: ac congruẽ diſponi ad eius perceptionem. Quam non raptim ſtrepitu verborum legere: ſed eius ſenſum efficaciter cordi imprimere debes ex intimo affectu ſingula queq; vel in toto, vel in parte prout ſonãt, ſolicite ruminare. Primo acc

ces

2. Cor. 12 cedendo ad mensam coelestis con-
 uiuij: iuxta apostolum: proba te
 ipsum & diligenter examina: cū
 quanta fide & quanta charitate:
 in quali proposito: & propter
 quid accedis. Attende igitur hæc
 quatuor singula per se.

QVAM FIDEM DEBET
*habere sacerdos circa veritas
 tem & essentiam huius
 sanctissimi sacra-
 menti.*

Igitur primò vide quam
 fidem debes habere cir-
 ca hoc sacramentū. Cres-
 dere enim firmiter des-
 bes, & nullatenus dubitare secun-
 dum quòd docet fides catholica,
 quòd in hora expressionis ver-
 borum Christi, panis materialis
 & visibilis adueniente mirifico
 & coelesti pane velut creatori ho-
 norem deferens, locum suum: sci-
 licet visibilem speciē accidentiū
 pro ministerio ac sacramentali
 seruitio relinquit: quo desinēte
 esse, miro & ineffabili modo in

eodem instanti ista sub illis acci-
 dentibus veraciter existunt. Pri-
 mō illa purissima Christi caro &
 sacrum corpus: quod fabricante
 spiritu sancto fuit tractum de vte-
 ro gloriose virginis marie: appē-
 sum in cruce: positum in sepul-
 chro: & glorificatum in coelo.
 Secundō quia caro non viuit si-
 ne sanguine: ideo & necessarius
 est ille sanguis preciosus: qui fe-
 liciter emanauit in cruce pro mū-
 di salute. Tertio cum non sit ve-
 rus homo absque anima ratio-
 nali: propterea est ibi illa anima
 Christi gloriosa: excedēs in gra-
 tia & gloria omnem virtutē, glo-
 riam & potestatem: in qua repo-
 siti sunt omnes thesauri diuinę sa-
 pientię. Quarto quia Christ⁹ est
 ver⁹ deus & ver⁹ homo, ideo cō-
 sequēter ibi est Deus in sua maie-
 state gloriosus. Hęc oīa quatuor
 simul & singula tota simul sub
 speciebus panis & vini pfectē cōti-
 nētur: nō min⁹ in calice q̄ in hos-
 tia: nec min⁹ in hostia q̄ in calice
 Nec

Nec in vno defectus suppletur alterius: sed in ambobus innuitur mysterium de quo est grādis fermo. Sufficit autem credere verū Deum & hominem sub vtraque cōtineri specie: cui & assistit angelorum frequentia, & sanctorū presentia. Vide quā pulchrè Christus sub his duabus speciebus tantum continetur. Primo: quia panis & vinum optimū sunt nutrimentum totius hominis. Nam panis nutrit corpus siue carnem: & vinum transit in sanguinem: qui est sedes anime. Secūdo: quia vsus eorum communior & principalior est ac mundior, & minus fastidiosus habetur: ideo puritas refectionis spiritualis optimè per istas significatur. Tertio: quia optimè figurant corpus & sanguinē. Nam panis significat corpus illud trituratū, molitū & passum: in passionibus decoctum: & assum igne diuini amoris in camino & arā crucis. Vinum verò significat sanguinem qui de
vua

vua scilicet
torcular
pulchrè
misticū
ex mult
ad vitā:
racemis
referend
ergo acc
vacilles
nutentās
argumen
nibus hu
modo i
quondam
dam disc
Sed sub
mentem
tantis te
Quid eni
sacramen
sto tam e
postolis
tribus ort
annorum
que cerer
digijs &

vua scilicet Christi corpore est in
 torculari crucis pressus. Quarto:
 pulchrè signi ficat corpus Christi
 mysticū: scilicet ecclesiā collectā
 ex multis fidelibus predestinatis
 ad vitā: sicut ex multis granis &
 racemis conficitur panis & vinū,
 referendo singula singulis. Cū
 ergo accedis, caue ne dubitando
 vacilles, & tanquam coecus ma-
 nutentās baculo arūdineo: scilicet
 argumentis naturalibus & ratio-
 nibus humanis querendo quo-
 modo ista fieri possunt: sicut
 quondam iudei litigabāt, & qui-
 dam discipuli abierūt retrorsum.
 Sed subijce teipsum: & captiua
 mentem tuam sub iugo fidei: quā
 tantis testibus roboratā vides.
 Quid enim dubitationis de hoc
 sacramento remanet, quod à Chri-
 sto tam expressè traditum: ab ap-
 postolis predicatum: à sanctis pa-
 tribus orthodoxis, tot centenarijs
 annorum frequentatum: tantis-
 que ceremonijs et miraculis: pro-
 digijs & obseruantijs: quasi testi-
 mo.

Mat. 82.

monijs palpabilibus confirmatū
 vides. Tolle hoc sacramētum ab
 ecclesia, & quid erit in mundo ni
 si error & infidelitas: & populus
 Christianus quasi grex porcorū
 dispersus, & idolatrię deditus: si
 cut expressè patet in ceteris infide
 libus. Sed per hoc stat ecclesia:
 roboratur fides: viget christiana
 religio & diuinus cultus. Vnde
 inquit Christus: Ecce ego vobis
 cum sum vsque ad consumma
 tionem seculi: scilicet in hoc pre
 cioso sacramento. Postea etiā no
 tare debes quòd sic decuit corp⁹
 velatum nobis dari. Quid enim
 valeret fides tua, si Christ⁹ in pro
 pria forma tibi visibilis appare
 ret? Certè coactus eum adorares.
 Aut quomodo carnales oculi tā
 tam gloriam ferre possent? Quis
 verò insipiens dicat, vt carnem
 crudam vel hominis cruorem in
 sua propria forma comedere vel
 bibere possit? Recedat ergo ois
 dubitatio: quia sicut olim diuinitas
 in vtero virginis latuit: & fia
 lius

li⁹ Dei su
 nevisibil
 rificata h
 iuncta su
 ti vnita,
 sic appar
 pro fit.

CVM

sto e

cer

tię do m
 intus alio
 la in men
 fendi po
 sanctus sa
 rediens i
 tuę men
 la ab ine

li^o Dei sub humanę carnis velami
nevisibilis mūdo apparuit: sic glo
rificata humanitas diuinitati cō
iuncta sub forma panis : diuinita
ti vnita, latet, vt nobis mortalib^o
sic apparere possit vt fides nobis
pro sit.

CVM QUALI PROPO
sito & dispositione debet sa
cerdos accedere ad tan
tum sacramen
tum.

Ecūdo proba te ipsum
cū quali proposito &
dispositione accedis: di
scute & reuolue cōsciē
tię domum : & vide ne fortē sit
intus aliqua turpitude vel macu
la in mente vel in carne qua of
fendi possint oculi eius qui est
sanctus sanctorum . Primō ergo
rediens introrsus ad iniquitatem
tuę mentis, considera quanta ma
la ab ineunte ętate commisisti:
quans

quãta bona neglexisti: quã brevis vita: quã incerta mors: quã lubrica & periculosa vita huius temporis: maxima autem poena infernalis: ne fortè (quod absit) post præcedentem confessionem & poenitentiam aliquod sit in te mortale peccatum, vel peccandi propositum, vnde mortua sit misera anima tua: ac per hoc à radice Christi & Ecclesiæ abscisa: quia ille viuificus panis & diuinus cibus non patrat influxum vitæ: nec in nutrimentum abscisis membris & mortuis (teste scriptura dicente) In animã maleuolam non introibit sapientia: nec habitabit in corpore subdito peccatis. Vnde à talib⁹ sumitur sacramētum, & non res sacramenti Iesu Christi: gratia & diuinitas charitatis eius. Comeditur gustu, sed non reficit spiritum. Vadit ad ventrem, sed nō intrat mentem. Deglutitur tanquam à brutò sine sui lesione: & non viuificat animam, nec incorporat
eam

Sap. I.

A
eam sibi
nausea co
stus euor
dum befi
dum: cū
mani tra
sicut den
Quonian
iuit in eu
si talibus
pro aliqu
absque de
posito po
præmissa
sumas. Q
dere in m
heu quot
miseri, &
qui Chris
carnes pe
inuoluti a
nationib
non est: s
lutis labij
tur & osc
rię virg
cium susc

eam sibi, neque vnit: sed potius
nausea compellēte talē ipse Chri-
stus euomit velut cadauer putris *Ioan. 13.*
dum bestijs & auibus deuorand-
um: cū scilicet infoelicem ani-
mam tradit sathanæ cruciandā:
sicut denique de Iuda scriptū est.
Quoniam post bucellam intro-
iuit in eum sathanas. Quapropter
si talibus sis laqueatus: caue ne
pro aliqua causa vel necessitate
absque debita cōtritione: et pro-
posito poenitendi: & confessioē
præmissa accedere ad altare præ-
sumas. Quia horrendum est inci-
dere in manu Dei viuentis. Sed
heu quot sunt hodie sacerdotes
miseri, & suæ salutis improuidi:
qui Christi corpus in altare velut
carnes pecudum manducant: &
inuoluti ac contaminati abomi-
nationibus, de quibus dicere fas
non est: sceleratis manib⁹, & pol-
lutis labijs contingere non verē-
tur & osculari filium Dei & ma-
rię virginis. Verū si hoc sacrifi-
cium suscipit deus: audeo dicere
men

mendax est reputandus & socius peccatorum. Insuper (quod deterius est) ad tantam peruenerunt temporibus istis peruersitatem & stultitiam quandam, ut putent infelicissimi sua scelera & immunditias peccatorum, quæ quotidie operantur, & iterare proponunt, absque poenitentia & confessione per sacram communionem quotidie celebrantes expiare. Tales non sunt sacerdotes, sed sacrilegi: non Christiani sed hæretici. Profecto si fidem rectam haberent: aut peccare timerent: aut à celebratione cessarent. Secundo non solum mentis, sed & corporis est munditia attendenda: ideo caue ne immundus accedas. Nec tantum disco de immunditia voluntaria quæ mortalis est: sed etiam de nocturna, siue casuali macula que impedit celebrationem, ubi non est magna necessitas, vel iussio præcepti. Vbi ergo prædictæ interuenierint maculæ in quibus non deeris occasionem vel causam per præ

preceden
inordina
cuta est n
tio per re
sionem fa
credo quod
uo melio
singularis
nitatis ve
celebrand
debes pud
tum pote
tuorum p
sulo, ut p
mni temp
celebratu
non solum t
sine pecca
indeceti &
recolligas
tio ad alic
insuper c
mūdicia d
taris, & fa
mni hon
tur ille q
lis tremen

præcedentē concupiscentiam vel inordinatam crapulam : neq; secuta est notabilis mentis inquinatio per reminiscentiam vel illusionem fantasmaticam carnaliū: credo quòd accedere possis, saluo meliori iudicio : maximè si singularis deuotio ratione solennitatis vel alterius te traheret ad celebrandum. Custodire etiam debes pudicitiam manuum quāsum potes: & omniū membrorū tuorum puritatem. Vnde tibi cōsulo, vt præ ceteris hominibus omnino tempore: maximè dū missa celebratur, caueas ab omni tactu nō solū turpi & immūdo qui sit sine peccato, sed etiam à quolibet indecēti & inq̄natiuo, & te totū recolligas, vt nec act⁹ nec cogitatio ad aliquid aliud disp̄gatur. Et insuper curā habeas diligentē de mūdicia & nitore paramētōrū altaris, & sacrorū vasorū : vt cū omnino honore & diligentia tractetur ille q̄ est angelis & archāgelis tremendus & honorandus.

Cum

CVM QVANTA CHARIS-
tate & quanto feruore debet quis
accedere ad hoc sanctissi-
mum sacramen-
tum.

ERTIO proba te ip-
sum ex quanta charita-
te, & quali feruore acce-
dis. Non solum enim
mortalia, sed etiam venialia pec-
cata per negligentiam & ocium
multiplicata: & etiam per in-
considerationem: ac per indistin-
ctiōem dissolutę vitę & malę cō-
suetudinis: licet non occidant a-
nimam, tamen plerumque red-
dunt hominem tepidum, grauē,
obnubilatum & indispositum, ac
ineptum ad celebrandum: nisi di-
cti pulueres & stipulę venialium
per afflatum spiritus & flāmam
charitatis ventilentur & cōsum-
mantur: exardescente igne cordis
ex consideratione proprię volū-
tatis. Ideo caue ne nimis tepidus
& inordinatus accedas: sed vene-

rans

ranter, c
ranter: v
sibi man
tius infir
ter vos m
per fidei
mi, scilic
bo saucia
per torp
quā gra
que afflig
horrendu
dere ex n
contemp
cūm face
peccato,
non habe
mentum
sed ex neg
tit: tunc c
trinitate
gelos læt
stos subfi
torio exi
siam Chr
medicina
mitates 8

ranter, circumspectè & confide-
 ranter: vnde Apostolus. Iudiciū
 sibi manducat, etc. Quod aper-
 tius insinuat cū subdit: Ideo ins-
 ter vos multi imbecilles: supple,
 per fidei inconstantiam: & infir-
 mi, scilicet graui peccato: & mor-
 bo sauciati: & dormiunt. multi
 per torporem & desidiam. O
 quā graues angustie me vndiq̄
 que affligentes: accedere indignè,
 horrendum iudicium: non acce-
 dere ex notabili negligentia vel
 contemptu, damnabilis culpa. Nā
 cū sacerdos est absque mortali
 peccato, & in proposito bono,
 non habens legitimū impedi-
 mentum: & non ex reuerentia,
 sed ex negligētia celebrare omit-
 tit: tunc quantum in se est priuat
 trinitatem laude & gloria: & an-
 gelos lætitia: peccatores venia: iu-
 stos subsidio & gratia: in purga-
 torio existentes refrigerio: eccle-
 siam Christi spirituali, & seipsum
 medicinali remedio contra infir-
 mitates & quotidiana peccata.

P Quia

1. Co. 11.

Quia (sicut dicit Amb.) quoties-
 cunque effunditur corpus Chris-
 ti, in remissionem peccatorum
 effunditur. Debeo enim semper
 illū accipere, vt mihi semper pec-
 cata dimittantur. Qui semper pec-
 co, debeo semper habere medi-
 cinam. Item priuat se talis omni-
 bus bonis prouenientibus ex sa-
 cra communione: quæ sunt pec-
 catorum remissio, fomitis miti-
 gatio, mentis illuminatio, inter-
 rior refectio, Christi, & corporis
 eius mystici incorporatio, virtus
 tum roboratio, contra diabolū
 armatio, fidei certitudo, eleuatio
 spei, excitatio charitatis, augmen-
 tatio deuotionis, & communica-
 tio angelorum. Item non cōplet
 sibi iniunctum magnæ dignitatis
 obsequium; nec officium exercet
 debitæ seruitutis Dei. Et tamen
 hic. 48. scriptum est, Maledictus homo
 qui opus Dei facit negligenter.
 Item contemnit Dei præceptum
 de obseruatione huius sacramen-
 ti. Item Christus comminatur:

Nisi

Nisi mād
 iicit viat
 nis: exp
 quia nisi
 poris Ch
 tæ, effici
 brum, qu
 mentum
 quantum
 cultum, d
 tam, sicut
 Dei; vnd
 dus est sci
 & in itin
 peditus: &
 extermin
 pulo suo:
 tulit dño
 quantum
 exercitiū
 rum cont
 flammam
 torporem
 inueniari
 charisma
 vis accer
 considera

211

Nisi māducaueritis. & c. Item ab-
 iicit viaticum suæ peregrinatio-
 nis: exponēs se periculis mortis:
 quia nisi receperit alimentū cor-
 poris Christi, & vegetationē vi-
 tæ, efficitur sicut aridum mem-
 brum, quod nō transmittit nutri-
 mentum corporale sibi. Ultimo
 quantum in se est, euacuat diuinū
 cultum, & latriam creatori debi-
 tam, sicut ingratus de beneficijs
 Dei: vnde Num. 9. c. Si quis mun-
 dus est scilicet à mortali peccato,
 & in itinere nō fuit, siue aliter im-
 peditus: & tamen nō facit Phasē,
 exterminabitur anima illa de po-
 pulo suo: quia sacrificium nō ob-
 tulit dño in tempore suo. Ergo
 quantum potes toto conatu per
 exercitiū boni operis lachryma-
 rum contritionem & deuotionis
 flammam expelle à te omnem
 torporem & negligentiam, ne
 inueniaris respuere tantorum
 charismatum dona. Si autem
 vis accendi ad amorem Dei,
 considera tota mente ista duo.

P ij Primò

Primò illius summæ charitatis incendium : quo summa bonitas pro te foetido vermiculo tam patienter sustinuit crucis opprobrium. Secundò illius notabilissimi corporis cibationem dulcissimã, ac sanguinis potionem : ideo attendas illam beatam mortem, discutens causam. Causa autem non fuit nisi necessitas nostræ redemptionis. Omnis autē lex propter læsæ maiestatis offensam, iudicat offendētem reum mortis. Huius rei causa cū peccatis exigentibus essemus rei mortis, pro recompensatione tanti debiti: miserans deus humanę miserię: & parcens nostrę morti prouidit & concessit prioribus pro hominum morte cedem animalium fieri: & offerri sibi sacrificia placationis, & hostias: vt quotiens quis peccaret, totiens esset pro eo necessarium, hostiam immolare: quæ omnia erant figurę & vmbre: donec Christus caput humani generis mitteretur, viua & rationabilis

lis host
pro om
pro om
offerret
mortis
non del
quod ill
omnibu
ideo suff
sui corp
semel im
queret q
dus deli
dam deo
ne nostr
tidie obr
de Augu
oblatio,
sus sit pr
peccam?
talis inf
Et quia
die Chri
tur mys
quid ag
nat? & c
presentā

lis hostia & absque peccato, qui pro omnib⁹ hominibus seipsum pro omnium hominum amore offerret ad mortem pro nostræ mortis redemptione. Sed quia non debuit pluries mori, ideo quod illa vna mors satisfecit pro omnibus peccatis factis & fiendis: ideo sufficit, quod illam hostiam sui corporis quondam pro nobis semel immolatam: moriens relinqueret quotidie à nobis pro residuis delictorum mysticè offerendam deo patri pro commutatione nostræ mortis: cui sum⁹ quotidie obnoxij per peccatum: vnde de August. Iteratur quotidie hæc oblatio, licet Christus semel passus sit pro nobis: quia quotidie peccam⁹ peccatis, sine quib⁹ mortalitas infirmitas viuere nō potest. Et quia quotidie labimur, quotidie Christus pro nobis immolatur mysticè. Propter hoc quicquid agitur in missa, & omnes ornatus & cærimonie nihil aliud representant, nisi Christi passionem.

P. iij. Ob

Ob hoc super omnia est necessa-
ria in missa mortis Christi me-
moriam. Vnde ipse Christus Mat-
thei 26. Hoc facite in meam com-
memorationem. Et Apostolus
ad Corinthios 3. Quotiescunq;
manducabitis panem, & calicem
bibetis, mortem domini annun-
ciabitis donec veniat: scilicet ad
iudicium. Cū ergo accedis, dic
ex toto corde, Ecce coelestis pa-
ter recolens illam mortem vni-
geniti tui, offero tibi hostiā hanc,
quam ipse tibi obtulit pro mea,
& totius mundi salute. Ecce ad
altare tuæ maiestatis trans mitte
oblationem viuam: quam tu in
miseratione multa misisti ad al-
tare crucis pro nobis immolanda.
Recordare illius sacrosan-
cti sudoris quasi guttæ sangui-
nis decurrentis in terram. Respi-
ce illam virgineam carnem ver-
beribus crudeliter flagellatā: san-
guine cruentatam, spinis perfora-
tam, clauis confixam, lancea vul-
neratam. Illa ergo pietas quæ fit
lium

lium tu
statera
cata libr
miserer
obsecro
in facie
in iusti
sternim
am, sed
tionum
ad amo
mari, co
ris ciba
vide qu
ritus ei
grua &
ster coel
ta, Quia
ad hoc
particip
particip
tū esse p
ad nihi
mortem
cibum v
tur exp
tis & g

lium tuum traxit & vicit, vt in
statera crucis totius mundi pec-
cata librares: ipsa te cogat pater
misereri nobis miseris. Respice,
obsecro, non nostra peccata, sed
in faciem Christi tui. Non enim
in iustificationibus nostris pro-
sternimus preces ante faciem tu-
am, sed in multitudine misera-
tionum tuarum. Secundo si vis
ad amorem accendi, & inflam-
mari, considera illius sacri corpo-
ris cibationem dulcissimam: &
vide quàm bonus & suavis est spi-
ritus eius in nobis, quàm con-
grua & vtilia prouidit pater no-
ster coelestis viuificantia elemen-
ta. Quia enim rationalis creatura
ad hoc facta est vt sit capax &
particeps bonitatis Dei, ex hac
participatione viuere, & ad bea-
tū esse peruenire debet, sine qua
ad nihilum tendit ex se, & ad
mortem sempiternam, nisi per
cibum viuificantē iugiter vegete-
tur ex participatiōe diuinæ virtu-
tis & gloriæ, quā participationē

P iiii ideo

ideo comestionem voco: quia sicut corpus animalis per cibum viuificatur, calefit & impinguatur: sic anima rationalis per spiritum Christi: quo frui debet pleno affectu & intellectu, nutritur, vegetatur, inflamatur & viuificatur. Et sicut angeli in patria pleno haustu bibunt de perenni & viuuo fonte luminis, & satiantur ab ubertate domus dei: sic sapientia eterna prouidit, ut rationales animas hominum quas tam care redemit, & per gratiam magnificauit, ac effecit similes angelis dei: cibaret illo pane, quo angeli nutriuntur: sine quo nec illi nec isti viuere possunt: Et hoc per aliquem modum conuenientem nobis paruulis: quia impossibile est nobis comedere, cum isto mortali corpore illum panem uitæ in soliditate proprię formę: scilicet diuinitatis. Ideo ut comestibilem nobis panem præberet sub forma conuenientiori: scilicet panis & uini corporalis, nobis dedit, propter
con

conuen
nis ad p
fection
tes spir
to: sic
ne uiue
to in sa
de dictu
manduca
panis v
Item no
corpore
prouide
tem: sic
mêto su
est eccle
put: ne
uere del
omnia r
inuicem
pite ip
triantur
vnitatis
cut non
incorpo
tis: sic a
ta spirit

conuenientem similitudinem panis ad panem, & refectiōis ad refectiōem: vt sicut angelos viuētes spiritus cibatur verbo incarnato: sic mortuos homines in carne viuētes, cibatur verbo incarnato in sacramento suscepto. Vnde dictum est. Panem angelorū manducauit homo. Et ego sum panis viuus, qui de coelo descēdi. Item nota, sicut est cura deo de corpore animalis cuiuscunque, prouidere illi cibum conuenientem: sic cura est eidem de nutrimento sui corporis mystici quod est ecclesia: cuius filius Dei est caput: nec alium vegetari & viuere debet quā a capite suo: sed omnia membra sua vnita, & sibi inuicem coherentia in Christo capite ipsius spiritu & amore nutriuntur per hoc sacramentum vnitatis & pacis. Ac per hoc sicut non est vita corporis absque incorporatione cibi conuenientis: sic anime rationalis nō est vita spiritualis sine incorporatiōe

Ioa. 6.

& inuisceracione huius cibi spiritalis sibi conuenientis. Vnde inquit Christus, Qui manducat me, viuit propter me. Hæc est differentia inter cibum spiritualem & corporalem: quia ibi cibus comestus transit in substantiam & nutrimentum comedentis, hic vero comedens incorporatur Christo, & transit in vnitatem & a morem spiritus Christi. Ideo fuit dictum Augustino: Non ego mutabor in te, sed tu mutaberis in me, i. in mei similitudinem: sicut licet bonitatem, sanctitatem & c. sicut ignis carbonem in sui similitudinem conuertit.

QUALITER DEBE T SACERDOS se post hæc disponere & preparare: & in preparando se habere.

Vartò & vltimò proba te ipsum: propter quid vel ob quam causam accedis: & hic dirige aciem mentis tuæ ad duo princi

AD
princi
affectu
secund
nem e
Primò
ue ne
aut tim
am, au
cuius
aut ter
acceda
accipiu
quod d
domin
lices ad
myster
stem p
spiritu
non D
bitionē
quæstū
uire m
is my
pbire,
Christi
clesiaft
litigijs

principaliter, scilicet ad purum
affectum & desiderium sanctum:
secundò ad debitam intentio-
nem et propositum necessarium.
Primò vide quid desideres, & ca-
ue ne fortè propter avaritiam,
aut timorem, aut vanam glori-
am, aut consuetudinem, vel alia
cuius mundanæ complacentiæ,
aut temporalis fauoris causam
accedas. Sicut multi diebus istis
accipiunt ad suam perditionem,
quod datur ad salutem. Vg, vg,
domine Deus quanti hodie infœ-
lices ad sacros ordines, & diuina
mysteria accedunt: non coele-
stem panem, sed terrenum: non
spiritum, sed lucrum quærentes:
non Dei honorem, sed suam am-
bitionē: nō animarū salutem, sed
quæstū pecuniarū: nō Christo ser-
uire mūdo corde et corpore in su-
is mysterijs, sed delitari, ditari, su-
pbire, luxuriari de patrimonio
Christi, & elemos. populi: ac ec-
clesiast. dignitates abiēdo multis
litigijs & symonijs: potius rapiūt
quàm

quàm assequantur: non vocati à Deo, sed impulsà diabolo. Tu autem homo Dei dirige vota tua & desideria ad Deum: & vide quibus affectionibus & desiderijs trahi debeas ad sacra mysteria celebranda. Primò trahat te conscientia & remorsus delictorum, sperantē per sacramētum quasi per hostiam placationis ab omni peccato purgari. Secundo tuę infirmitatis virtus atq; salus, vt eum quasi medicum ad te voces, per quem ab omni infirmitate cures. Tertiò pressura alicuius tribulationis: vt per eum qui oia potest, ab omni aduersitate citius libereris. Quarto desiderium alicuius gratię spiritualis beneficij impetrandi: vt per eum cui pater nihil negare potest, obtineas. Quintò gratiarum actio pro omnib; beneficijs spiritualib; & temporalibus tibi, & alijs impēsis, cū nihil habeam; deo retribuere pro oib; quę tribuit nobis, aliud q̄ calicem salutaris accipere, & sacrifici-

care

care ho
stum: S
sio prox
viuorum
nihil eff
sti sang
peccato
& sanct
melius,
sanctos
dare, q
taliter
Octauo
eam ad
tionem
teipso e
ctaris
gendę c
gmētur
tum: qu
tem con
ctificati
ris Do
ideo di
gratia
fluēta s
bus san

care hostiam laudis .i. Iesum Christum. Sexto charitas & compassio proximorum, cum pro salute viuorum & requie defunctorum nihil efficacius valeat, quam Christi sanguis effusus in remissionem peccatorum. Septimo laus Dei & sanctorum, cum non habeamus melius, quo possimus Deum & sanctos suos pro sua dignitate laudare, quam Christum sacramentaliter Deo patri immolare.

Octauo Dei amor & dilectio, ut eam ad te inuites, & per miserationem spiritualis refectionis in teipso eum delectabiliter amplectaris. Nono sitis & desiderium augende charitatis Christi per augmentum gratiarum & charismatum: quia hoc sacramentum fontem continet gratiarum & sanctificationem: & authorem salutis Dominum Iesum Christum, ideo dicitur eucharistia, i. bona gratia. Cetera vero sacramenta flueta sunt & riuuli gratiarum quibus sanctificamur Christo, ardor
&

& suspirium, quo totis visceribus
 virtute huius excessivæ charita-
 tis, & dulcissimæ refectionis cupi-
 pias sanctificari ab omni inquina-
 mento carnis & spiritus, & eripi
 ab omnibus periculis et tenta-
 tionibus, ac inseparabiliter uniri
 Christo salvatori & conservato-
 ri in amore suo. Vnde inquit
 Christus, Ioan. 16. Pater quos dedi-
 disti mihi, volo ut ubi sum ego,
 illic sint mecum, & sint vnum sicut
 et nos vnum sumus. Secundo
 dirige mentem & debitam inten-
 tionem ac propositum circa ea
 quæ agere debes, scilicet Deum
 per latrariam colere. Cultus autem
 latrariæ soli Deo debetur, & est ho-
 nor impensus summo creatori
 ex debito servitutis, quo obligamur
 non solum nostra, sed & nos ipsos
 impendere pro suo honore
 etiam morti, si expedierit, in re-
 cognitionem suorum beneficiorum,
 & suæ immensæ bonitatis
 nobis ostensæ: & hoc corde con-
 trito, & humiliato corpore, & to-
 to affe-

to affe-
 signis p-
 maiesta-
 muner-
 rentes a-
 stram &
 quam i-
 quem
 omne
 bonoru
 secundu
 suq sui
 sanctis
 uotio, c
 est cult
 gatio &
 Deū ad
 reuerēt
 pter De
 hibetur
 immēsi
 ri. Prin
 nipotē
 pleniss
 uare, e
 enim
 peccati

to affectu & habitu, gestibus & signis prosterentes nos ante suę maiestatis oculos, & sacrificijs & muneribus conuenerantes, referentes ad ipsum omnem spẽ nostram & desiderium nostrũ tanquam in finem vltimum, propter quem omnia expectantes ab eo omne meritum & retributionẽ bonorum nostrorum & malorũ secundum retributionem iustitię suę suęque beneplaciti. Alijs autẽ sanctis perhibetur honor & deuotio, quæ vocatur dulia, quę nõ est cultus nec adoratio, sed subrogatio & inuocatio, vt sint apud Deũ aduocati pro nobis: & ois reuerẽtia quæ eis impẽditur, propter Deum cui sunt cõiuncti exhibetur. Deº aut debet à nobis in immẽsũ timeri, honorari, & amari. Primò ex cõsideratiõe suę omnipotẽtię & iustitię qua nos iure plenissimo dãnare potest et saluare, est summè timedº. Ex hoc enim timore oritur dolor de peccatis: pudor: suspiria: lachrymæ:

me: transiōnes pectoris : supplicatio-
 nes : ieiunia : disciplinę , pe-
 regrinationes : & cętera huiusmo-
 di. Secundo ex consideratiōe sue
 sapiētia, & maiestatis, summę est
 honorandus. Ex hoc nāque hor-
 nore oritur veneratio , genufle-
 xiones , incuruationes , prostra-
 tiones , orationes , purificationes ,
 consecrationes , munditia sacro-
 rum vasorum , & paramento-
 rum ornatus & decor : festiuita-
 tes : celebritates , solennitates , lus-
 minariū , cantus , psalmodię hym-
 norū , lectionum , & huiusmodi.
 Tertio ex consideratione bonita-
 tis & clementię est infinitę amā-
 dus. Ex hoc autem amore oriū-
 tur gratiarū actiōes , laudes , hym-
 ni , benedictiōes , vota sancta , intē-
 tiones , & huiusmodi. Itē intēdere
 debes , vt ex frequētia diuini cultus
 nomen dei sanctificetur in no-
 bis , & à nobis per sanctitatē vitę
 glorificetur in mūdo , & crescat ī
 orbe cult⁹ & honor dei vt cogno-
 scat totus mundus nos esse cleri-

cos

cos vni-
 Iesu Chr-
 bes Chr-
 vt supra
 dere deb-
 re, vt pro
 papa, car-
 generali
 clefię: pr-
 risque no-
 duis, or-
 uis, afflic-
 pro omni
 paganis,
 cōuertan-
 tē eccle-
 ciali oran-
 ris scilicet
 neis, amio
 recommi-
 rantibus
 teipso. V-
 rum fidei
 vel odiu-
 ticeps ta-
 peccas ,
 mysteria

cos vnus veri Dei, & saluatoris Iesu Christi. Secundo intēdere debes Christi mortem memorare, vt supra dictum est. Tertiō intēdere debes totam ecclesiam iuuare, vt proponas Deum orare pro papa, cardinalibus, patriarchis: & generaliter pro omni gradu ecclesiæ: pro regibus, ducibus, cæterisque nobilibus, virginibus, viduis, orphanis, peregrinis, captiuis, afflictis, debilibus, infirmis. Et pro omni populo dei: etiam pro paganis, scismaticis, hæreticis vt cōuertantur ad Deū verū, & sanctæ ecclesię vnitatem. Item in speciali orare debes pro aliquib⁹ charis scilicet parentibus, consanguineis, amicis, benefactoribus, & tibi recommitis, ac in tua oratiōe sperantibus. Item singularissimè pro teipso. Vnde si aliquē prædictorum fidelium propter rancorem vel odium excludis, vt nō sit particeps tanti beneficij, mortaliter peccas, agens cum odio diuina mysteria.

Qua

QUALITER SACER-
dos debet se post hæc disponere
& preparare: & in celebra-
do se habere.

Quotiesquam ex ruminas-
tione prædictorum in
meditatione sua exarsit
descit ignis in corde
tuo, euome & purga feces peccas-
torum tuorum spiritu contrito
& humiliato, memorans quanta
commisisti verbo & opere ac co-
gitatione, quanta bona omisisti,
quæ debuisti facere, & potuisti:
& vadens ad spiritualem medic-
cum & patrem, dic peccata tua,
non communi & generali confes-
sione, vt quidam duri cordis
facere non verentur: palliâtes fo-
lijs communium verborum in
sua generali cōfessione enormia
peccata, & absque verecundia &
dolore taliter proferentes, vt es-
tîa in plateis possent taliter abs-
que rubore publicè confiteri.
Hæc non est confessio, sed sub-
risio

risio &
si vis fan-
de prof
apertè
dentem
sti. Nedu
nes per
tio men
lùm mo
quæ con
lædunt.
general
prime.
tentia ti
deuotio
Quam d
versicul
etiam si
nē illā. S
& deuot
altare re
crucē, &
passioe g
stictè ea
cādo m
legēda e
arbitrio

rifio & derifio ac deceptio: quia
fi vis fanari, aperi vulnera tua, &
de profundo corde dic clarè &
apertè omnia quæ post præce-
dentem confessionem commifi-
fti. Nedum opera, fed cogitatio-
nes peruerfas, quarum delecta-
tio mentem maculauit, non fo-
lùm mortalia, fed venialia graui-
quæ confcientiam mordent &
lædunt. Cætera verò per modum
generalem breuiter & clarè ex-
prime. Deinde peracta poeni-
tentia tibi iniuncta, decanta cum
deuotioe illos quinque pfalmos:
Quam dilecta, & cætera, cum fuis
verficulis & orationibus. Dica-
etiam fi tempus fuppetit oratio-
nè illã. Sūmē sacerdos, quę efficax
& deuota est. Poftea procedēs ad
altare recollige Chriftū euntē ad
crucē, & fige cor tuū ad ea quę in
paffioe gefta fūt. Legas clarè et di-
ftinctè ea quę legēda fūt, nō multipli-
cādo multiplices collecta nec alia
legēda ex deuotione vel proprio
arbitrio aliter quàm à fanctis pa-
tri

tribus institutum est. Cū autē
perueneris ad sanctum canonem,
recollige mentem, ne per diuersa
vagetur: & appone diligentiam
magnam in signis & actibus, &
maioem in verbis, maximā ve
rò in intentione. Primò propter
continentiam tam præciosi corp
poris. Secundò propter continē
tiam diuinitatis immensæ. Item
in Memēto tam pro viuis quàm
defunctis non sit cū voce & ver
bis recommendatio, sed tantum
mente discurre per quasdam per
sonas magis intimas, & ceteras
recollige sub cōpendio: referens
intentionem ad oēs pro quib⁹ an
tea orasti, siue orare promisisti.
Dū perueneris ad Qui pridie: dis
rige mentem & intentionem ad
faciendum illud, quod intellexit
Christ⁹ in sua coena: & q̄ intendit
sancta mater ecclesia. In cōione
aut paulisper subsiste, & dic, non
lingua aut labijs: sed corde tacito,
Dñe Iesu Christe rex glorię: qui
tua ineffabili benignitate permit

tis

A
tis te à
re tracta
te domi
lattrinan
corporis
vt tibi h
facerem
& poeni
tam nob
semel pe
gis ego n
omni di
seuero,
Sed in in
tua maie
miseria.
filus, te su
nim duc
congrua
sacramen
militas c
compass
commu
quam sp
signum
lis vel m
sinu, & r

tis te à me indignissimo peccato
re tractari: præsertim vt præsumā
te dominum omnium mittere in
latrinam siue cisternam foetidam
corporis mei. Vt quid me fecisti:
vt tibi hanc iniuriam execrandam
facerem? Mille anni lachrymarū
& poenitentia non sufficerent ad
tam nobile sacramentum dignè
semel percipiendum, quanto ma:
gis ego miser & indignus sum, q
omni die pecco. incorrigibilis p
seuero, & impræparate accedo.
Sed in infinitum est misericordia
tua maior: quā sit mea ineffabilis
miseria. Vnde de tua pietate cō:
fusus, te sumere præsumo. Hec es
nim duo maximè requirūtur ad
congruam perceptionem huius
sacramenti scilicet profunda hu:
militas cum adnihilatione sui, &
compassio mortis Christi. Post
communione, si nō sentis ali:
quam spiritualem refectionem,
signum est infirmitatis spiritua:
lis vel mortis. Ignem posuisti in
sinu, & non sentis calorem: mel
in

in

in ore, & non sentis dulcedinem. Si verò consolationem sentis aliquam, non tibi attribuas, sed Dei bonitati, qui etiam malos & indignos consolatur. Et dicas in corde tuo. Ad meam miseriam detestandam me communicat suis beneficij. Si mihi peccatori talia fecit, quid faciet, si vitam meam correxero? Ideo totis viribus volo me mutare, & semper sibi adherere. Hoc autem non reputes posse tua virtute, sed auxiliio gratiæ eius. Quod nobis præstare dignetur ipse Iesus benedictus.

Amen.

EXPLICIT.

IN
VT

QVAE
eximij
tura, qu
& institu
liter in C
disting

ne veter
uere, &
mi frate
in præf
statisin
rū aliq
fitare. N
prunas